

ΘΕΙΦΘΡΟΣ

Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η

ΤΕΥΧΟΣ Νο 66

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Αριθμός Αδείας
01-5820

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τοχ. Γραφείο ΑΔ. 14
Αριθμός Αδείας 261

Εισβολή ΤΤΙΡ στην Ευρώπη

Τα απόρρητα της ΤΤΙΡ
βλάπτουν σοβαρά την ζωή μας
[Σελ. 3](#)

Είκοσι χημικές ουσίες
απία θανάτου για εργαζόμενους
[Σελ. 5](#)

500 εκ. ευρώ για περιβάλλον
και ποιότητα ζωής μέσω ΕΣΠΑ
[Σελ. 6](#)

Προτεραιότητα τώρα
στην κυκλική οικονομία
[Σελ. 8](#)

Ενίσχυση της δύναμης των καταναλωτών
στην αγορά ενέργειας
[Σελ. 9](#)

Πρωταγωνιστής
στις γεωπολιτικές εξελίξεις
[Σελ. 10](#)

Σώζουν ζωές οι ΑΠΕ
και στην Ελλάδα
[Σελ. 12](#)

Μένουμε Ελλάδα
και στην ανακύκλωση
[Σελ. 14](#)

Αιχμάλωτη στην μέγ-
γενη του καινούργιου
μνημονίου η ελληνική
κοινωνία και με την
αγωνία της νέας φο-
ροεπιδρομής, δεν έχει

μεγάλα πε-
ριθώρια να
σκεφθεί τις
τρομακτικές
επιπτώσεις
από την δια-
λαντική μυ-
στική
συμφωνία
ΗΠΑ-ΕΕ. Κι
όμως...

editorial

ΑΕΙΦΩΡΟΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό - Τεύχος 66
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2016

Τιμή τεύχους 0,01

Έκδοση:

Επιστημονική Εταιρεία Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Λ. Αλεξάνδρας 62 - 11473 Αθήνα

Τηλ: 210 8254308, Fax: 210 8250391

E-mail: epistyp@otenet.gr

www.aeiforos-anaptyxi.gr

www.aeiforos-anaptyxi.com.cy

Εκδότης - Διευθυντής: Γ.Π. Νέζης

Σύμβουλος Σύνταξης: Μ. Κουρμπέλα

Νομικός Σύμβουλος: Αντιγόνη Κίτσοα

antikis@otenet.gr

Συνεργασίες: Α. Χαραλάμπους, Δημ. Κλής

Αναπαραγωγή από ψηφιακή - ηλεκτρονική έκδοση

Τα απόρρητα της ΤΤΙΡ βλάπτουν σοβαρά την ζωή μας

Ο 13ος γύρος των μυστικών διαπραγματεύσεων για τη Συμφωνία Διατλαντικού Εμπορίου και Επενδύσεων, γνωστή και ως ΤΤΙΡ (Transatlantic Trade and Investment Partnership) μεταξύ των ΗΠΑ και της ΕΕ, ολοκληρώθηκε στις 29 Απριλίου στη Νέα Υόρκη. Σύμφωνα με την Κομισιόν, αυτός ο γύρος “σηματοδότησε την έναρξη μιας περιόδου εντατικοποιημένων διαβουλεύσεων” κατά την οποία θα συζητηθούν οι κανόνες του εμπορίου, η κανονιστική και ρυθμιστική συνεργασία και η πρόσβαση στις αγορές ΗΠΑ και ΕΕ στις εταιρίες των δύο πλευρών.

Το κείμενο που εκδόθηκε αναφέρεται στην «συνεργασία σε σχέση με το κανονιστικό – ρυθμιστικό πλαίσιο, θα αποτελέσει τον κεντρικό άξονα των συζητήσεων με τις δύο πλευρές να ετοιμάζουν νέες μυστικές γραπτές προτάσεις και να εντείνουν τη συζήτηση γύρω από τους εννέα βασικούς τομείς της βιομηχανίας, που προσδιορίστηκαν κατά την έναρξη των συζητήσεων.

Του Κ. Μπειτανάκη

Η ΕΕ παρουσίασε για πρώτη φορά τη δική της πρόταση για ένα νέο πλαίσιο προστασίας επενδύσεων μέσω ενός συστήματος δικαστικού διακανονισμού για τους επενδυτές, το οποίο ονομάζει ICS (Investment Court System). Όπου οι πολυεθνικές θα μηνύουν τις κυβερνήσεις, αν νομίζουν ότι θίγονται από την εθνική νομοθεσία.

Όλες οι επίσημες ανακοινώσεις είναι ωστόσο τόσο αόριστες χωρίς να αποκαλύπτεται η ουσία των ζητημάτων, ούτε να μπορείς να διακρίνεις αν και που υπάρχουν διαφωνίες. Τα έγγραφα που δημοσιοποιήθηκαν ωστόσο είναι εξαιρετικά δυσανάγνωστα και γεμάτα με φράσεις μέσα σε «άγκιστρα» (δηλαδή προσωρινές).

Με λίγα λόγια, η ΤΤΙΡ μπορεί να παρομοιασθεί με το ΝΑΤΟ. Αφού με πρόσχημα πάντοτε την τεχνική ορολογία ευρωπαϊκή «ολοκλήρωση», ακόμη και πρώην κράτη του -αλήστου μνήμης- Συμφώνου της Βαρσοβίας, πρώτα εντάσσονται στο ΝΑΤΟ και κατόπιν γίνονται μέλη της ΕΕ, παίρνοντας μέρος στην «ολοκλήρωση»!

Αφού όμως οι υπόλοιποι στην ΕΕ έχουμε ξεχάσει τον όρο Ευρωστρατός, όταν ακόμη και στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, έχει αντικατασταθεί από το Βορειοατλαντική Συνθήκη.

Ολόκληρη η ΕΕ, εκτός από την Σουηδία και την Ιρλανδία, είναι μέλη του ΝΑΤΟ. Αλλά και η Σουηδία και η Ιρλανδία αναγκάστηκαν να υπογράψουν με το ΝΑΤΟ σύμβαση συνεργασίας (partnership), το ήθελαν ή όχι! (Εξάιρεση θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε την Κύπρο που ωστόσο,

διαθέτει τις "εγγυήτριες" ΝΑΤΟϊκές δυνάμεις Βρετανία, Τουρκία και Ελλάδα).

Όπως λοιπόν, τα ευρωπαϊκά μέλη του ΝΑΤΟ είναι υποχέια στην αμερικανική «αμυντική» πολιτική, έτσι και μετά την υπογραφή της ΤΤΙΡ η Ευρώπη θα καταστεί παράρτημα των αμερικανικών πολυεθνικών.

Διότι πόσο δύσκολο θα ήταν για τις ΗΠΑ να «διαχειριστούν» 28 χωριστές χώρες με ευρωπαϊκές πολιτικές ενώ πόσο πιο εύκολο και αποδοτικό θα ήταν να «διευθύνουν» ένα υπερ-κράτος ή έστω «συνασπισμό κρατών» στο πλαίσιο μιας «κοινότητας» ή «ένωσης». Έτσι, το 1949 ιδρύθηκε το ΝΑΤΟ και το 1952, στις 23 Ιουλίου με την Συνθήκη του Παρισι έξι

χώρες της δυτικής Ευρώπης (Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες και Λουξεμβούργο) συγκρότησαν την πρώτη ευρωπαϊκή οργάνωση κρατών, την Communauté Européenne du Charbon et de l'Acier (CECA), δηλαδή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα του Άνθρακα και του Χάλυβα, πρόδρομος της ευρωπαϊκής «ολοκλήρωσης».

Τελικά, με τη Σύμβαση της Λισαβόνας (1/12/2009), σε μια τελευταία επίδειξη με-

γίσης υποκρισίας, η CE (EC) μεταμορφώθηκε, ούτε λίγο ούτε πολύ σε «Ένωση», UE (EU), European Union, Ευρωπαϊκή Ένωση, μια καθαρά εμπορικο-οικονομική

ένωση στη βάση και στον πυρήνα του όλου ευρωπαϊκού οικοδομήματος, μέσα σε μια συνεχή κίνηση προς την φανταστική και εθνικά περιληπτική «ολοκλήρωση» να θυ-

μίσει την Εδέμ!

Πριν από μερικούς μήνες εμφανίστηκε στο διαδίκτυο μικρή αλλά πυκνή μελέτη με τίτλο «Η Ευρωπαϊκή Ένωση; Ένα αμερι-

"Η διαρροή TTIP leaks" αποδεικνύει τι εφιάλτης είναι η Διατλαντική Συμφωνία (styx.gr)

Ήδη όμως, με την Συνθήκη του Maastricht (7/2/1992 αλλά τυπικά «έληξε» το 2009), είχε επιβεβαιώσει τον κεντρικό προσανατολισμό της αφού στο κείμενο διαβάζουμε πως και εκείνη η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είχε την υποχρέωση να προάγει στο σύνολό της «την αρμονική, ισορροπημένη και υποστηρίξιμη ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων. Μια οικονομική διάρκεια ανάπτυξης – ένα υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας και σύγκλισης των οικονομικών αποτελεσμάτων – την οικονομική και κοινωνική συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών. (Την οποία αλληλεγγύη γνωρίσαμε με τα μνημόνια στην Ελλάδα από τον 2010 και μετά!).

Αντιρρήσεις στην TTIP

Με επιστολή του προς τους ηγέτες των δύο κομμάτων στο Κογκρέσο, από φυσιογνωμίες του αμερικανικού νομικού κόσμου, που συνοπογράφει ο γνωστός οικονομολόγος Joseph Stiglitz, επισμαίνεται πως ο μηχανισμός που επιβάλει η TTIP σε περίπτωση διαφωνίας επενδυτών και κάποιου κράτους (ISDS)προσκορμίζει σε ευρύ φάσμα πολιτικών:

- Για το περιβάλλον
- Την δημόσια Υγεία
- Τη νομοθεσία για τις βιομηχανίες

Η γερουσιαστής της Μασαχουσέτης Elizabeth Warren έχει προβάλει ανάλογες αντιρρήσεις και ανησυχίες, ενώ ο νομπελίστας οικονομολόγος Paul Krugman έχει γράψει πως η TTIP «δεν πρόκειται για εμπορική συμφωνία, αλλά για έναν διακανονισμό για την καταπάτηση των δικαιωμάτων των διανοομένων».

Απότοκα κάποιας άλλης γεωπολιτικής

«Ο σύγχρονος θεωρητικός της γεωπολιτικής δεν επισκοπεί τον γεωγραφικό χάρτη της Γης για να διακρίνει τι μας υπαγορεύει η φύση να κάνουμε, αλλά τι μας συμβουλεύει η φύση να κάνουμε με δεδομένες τις προτιμήσεις μας» είχε γράψει ο Ladis Kristof (*).

Η γεωπολιτική, μας δείχνει ποιες είναι οι πραγματικές μας επιλογές, ή, ακόμη καλύτερα, ποιες επιλογές μπορούν να μας οδηγήσουν στο κέρδος, αποκλείοντας κάποιες άλλες. Η απόλυτη πίστη στους αριθμούς οδήγησε τον κόσμο στη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008, της οποίας τις συνέπειες ακόμη υφιστάμεθα.

Στις εξεταστικές επιτροπές του αμερικανικού Κογκρέσου, παραδέχτηκαν αρκετοί πως επρόκειτο για οικονομία του Λας Βέγκας. Casinomics δηλαδή.

Η επένδυση ως ουσία είναι κατά βάθος μακροπρόθεσμη. Μέσα στο ρίσκο είναι και ο χρόνος τον οποίον είστε διατεθειμένοι να διαθέσετε προκειμένου να φτάσετε στο κέρδος.

Η αναζήτηση της λεγόμενης «οικονομικής σταθερότητας» δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τη γνώση της γεωπολιτικής.

Αυτά ακριβώς είναι που δημιουργούν τις αντιρρήσεις για την TTIP.

(*) Ο Ladis K.D. Kristof πέθανε τον Ιούνιο του 2010, στην κατοικία του στο Yamhill του Oregon. Ήταν 91 χρόνων. Καθηγητής πολιτικών επιστημών (με ντοκτορά από το Πανεπιστήμιο του Σικάγο), συγγραφέας, αριστοκρατικής καταγωγής, φυλακισμένος από τους Ναζί (ως κατάσκοπος της ελεύθερης πολωνικής κυβέρνησης), πρόσφυγας έζησε μια περιπετειώδη ζωή που θυμίζει νουβέλα. Είχε γεννηθεί στη Μπρασιλάβα, επί Αυστροουγγρικής αυτοκρατορίας, μιλούσε εκτός από αγγλικά, άλλες επτά γλώσσες (γαλλικά, γερμανικά, πολωνικά, ρουμάνικα, ρώσικα, σερβοκροάτικα, και ουκρανικά) και είχε σπουδάσει δασολόγος στο Πανεπιστήμιο του Πόζναν. Μετά την απελευθέρωσή του από ναζιστικό στρατόπεδο συγκέντρωσης, μέσω Γιουγκοσλαβίας, Ιταλίας και Γαλλίας, είχε καταφύγει τελικά στις ΗΠΑ. www.styx.gr

The 13th round of secret negotiations on the Transatlantic Trade and Investment Agreement, also known as TTIP, between the US and the EU, concluded on April 29 in New York. In a letter to the leaders of both parties in Congress, from figures of the American legal world, one of them the well known economist Joseph Stiglitz, pointed out that, the mechanism imposed by TTIP in case of disagreement between investors and a Member state (ISDS) that encounters a wide range of policies : • For the environment • On Public Health • Legislation for industries

The Massachusetts Senator Elizabeth Warren, has raised similar objections and concerns, while the Nobel laureate economist Paul Krugman has written that TTIP "is not a trade agreement, but an agreement on the violation of intellectual rights".

20 χημικές ουσίες αιτία θανάτου για εργαζόμενους

Ο καρκίνος είναι η πρώτη αιτία των θανάτων που συνδέονται με την εργασία στην ΕΕ, αφού αντιστοιχεί στο 53% της συνολικής θνησιμότητας που συνδέεται με την εργασία και είναι, συνεπώς, ο σημαντικότερος κίνδυνος για την υγεία των εργαζομένων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Για τη βελτίωση της προστασίας των εργαζομένων από τις καρκινογόνες χημικές ουσίες, η Επιτροπή προτείνει σήμερα αλλαγές στην οδηγία για τους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες (2004/37/ΕΚ), ώστε να περιοριστεί η έκθεση για 13 καρκινογόνες χημικές ουσίες στον χώρο εργασίας. Η επίτροπος απασχόλησης, κοινωνικών υποθέσεων, δεξιοτήτων και εργασιακής κινητικότητας, Marianne Thyssen, δήλωσε: «Ο καρκίνος έχει τεράστιες συνέπειες για τους εργαζομένους, τις οικογένειές τους, τη βιομηχανία και την κοινωνία. Με την εν λόγω πρόταση θα σώσουμε 100.000 ζωές τα επόμενα 50 χρόνια. Η προστασία των εργαζομένων βρίσκεται στο πυρήνα των δεσμεύσεων της Επιτροπής για μια ισχυρή κοινωνική Ευρώπη». Συγκεκριμένα, η Επιτροπή προτείνει να αντιμετωπιστεί η έκθεση των εργαζομένων σε 13 καρκινογόνες χημικές ουσίες με τη συμπερίληψη ή την τροποποίηση των οριακών τιμών στην οδηγία για τους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Αυτές οι οριακές τιμές καθορίζουν τη μέγιστη

επιτρεπόμενη συγκέντρωση για την παρουσία μιας καρκινογόνου χημικής ουσίας στην ατμόσφαιρα του χώρου εργασίας. Η πρόταση βασίζεται σε επιστημονικά τεκμήρια και έρχεται σε συνέχεια ευρύτατων συζητήσεων με επιστήμονες, εργοδότες, εργαζομένους, αντιπροσώπους κρατών μελών και επιθεωρητές εργασίας.

Ένα συγκεκριμένο παράδειγμα νέου χημικού παράγοντα που θα προστεθεί είναι το «**αναπνεύσιμο κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου**» (RCS), το οποίο η Επιτροπή προτείνει να συμπεριληφθεί στην οδηγία ως «ουσία που δημιουργείται από διεργασίες», δηλαδή σκόνη που δημιουργείται από παραγωγικές διεργασίες όπως η **εξόρυξη σε ορυχεία και λατομεία, η κατασκευή τούβελ και η κοπή βράχων, ή η σύνθλιψη ή άλεση υλικών που περιέχουν διοξείδιο του πυριτίου όπως το τσιμέντο, τα τούβλα ή οι βράχοι**. Ενώ μερικές εταιρείες ελέγχουν καλά τις συγκεντρώσεις αερομεταφερόμενων σωματιδίων αυτής της χημικής ουσίας, πρόκειται ωστόσο για πρωταρχική αιτία τόσο για τη νόσο των πνευμόνων που καλείται «**πυριτίαση**» όσο και για τον **επαγγελματικό καρκίνο των πνευμόνων**. Η πρόταση της Επιτροπής θα παράσχει προστασία των εργαζομένων σε όλη την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του κατασκευαστικού τομέα, που αντιπροσωπεύει σχεδόν το 70% όλων των εργαζομένων που είναι εκτεθειμένοι στο «**αναπνεύσιμο κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου**». Η θέσπιση αυτών των οριακών τιμών θα οδηγήσει σε λιγότερα κρούσματα επαγγελματικού καρκίνου. Επιπλέον, οι οριακές τιμές που προτείνει η ΕΕ προάγουν μια συνεπή προσέγγιση, αφού διαμορφώνουν ισοτιμία όρους ανταγωνισμού για όλους τους χρήστες και έναν κοινό στόχο για τους εργοδότες, τους εργαζομένους και τις αρχές επιβολής. Συνεπώς, η πρόταση οδηγεί σε αποτελεσματικότερο σύστημα προστασίας της υγείας των εργαζομένων και συμβάλλει στη διαμόρφωση θεμιτών όρων ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Ιστορικό

Σύμφωνα με τον **Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)**, ο καρκίνος είναι η δεύτερη σοβαρότερη αιτία θανάτου στις πιο ανεπτυγμένες χώρες – και στην Ευρωπαϊκή Ένωση ο καρκίνος είναι η πρώτη αιτία θνησιμότητας που συνδέεται με την εργασία. **Το 53% των θανάτων επίσης που συνδέονται με την εργασία οφείλεται στον καρκίνο, σε σύγκριση με το 28% που οφείλεται σε καρδιαγγειακά νοσήματα και το 6% που οφείλεται σε νοσήματα του αναπνευστικού συστήματος.** Η έκθεση σε ορισμένους χημικούς παράγοντες στην εργασία μπορεί να προκαλέσει καρκίνο. Ενώ ο καρκίνος είναι μια σύνθετη νόσος και ορι-

σμένοι απόδοξοι παράγοντες είναι δύσκολο να εντοπιστούν, είναι σαφές ότι διάφορες μορφές καρκίνου που συνδέονται με την εργασία μπορούν να αποφευχθούν με τη μείωση ή την εξάλειψη της έκθεσης που οδηγεί στη νόσο.

Για να εξασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι είναι προστατευμένοι από τέτοιους κινδύνους, το 2004 εκδόθηκε η οδηγία της ΕΕ για τους καρκινογόνους ή μεταλλαξιογόνους παράγοντες. Σ' αυτήν καθορίζονται τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της έκθεσης σε καρκινογόνους χημικούς παράγοντες και την ενίσχυση, κατ' αυτόν τον τρόπο, της πρόληψης των επαγγελματικών καρκίνων και συναφών νοσημάτων.

Για να καθορίσει οριακές τιμές για ορισμένες καρκινογόνες ουσίες στο πλαίσιο της οδηγίας, η Επι-

τροπή δρομολόγησε μια επιστημονική και οικονομική αξιολόγηση για περισσότερες από 20 χημικές ουσίες προτεραιότητας. Περίπου 20 εκατομμύρια εργαζόμενοι εκτίθενται στην ΕΕ σε τουλάχιστον έναν από τους εν λόγω χημικούς παράγοντες.

Σύμφωνα με την πρόταση αυτή θα θεσπιστούν οριακές τιμές για 13 από τους συγκεκριμένους, ταυτοποιημένους χημικούς παράγοντες που έχουν προτεραιότητα. Για τους υπόλοιπους χημικούς παράγοντες χρειάζεται να γίνει περισσότερη προπαρασκευαστική δουλειά και θα ακολουθήσει σχετική πρόταση έως το τέλος του 2016.

Μερικές από αυτές τις 13 καρκινογόνες χημικές ουσίες, όπως το **αναπνεύσιμο κρυσταλλικό διοξείδιο του πυριτίου (RCS)**, οι ενώσεις του **εξασθενούς χρωμίου, η σκόνη σκληρών ξύλων ή η υδραζίνη**, προσβάλλουν πολύ μεγάλους αριθμούς εργαζομένων. Για ορισμένες άλλες χημικές ουσίες υπάρχουν ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες απαντώνται λιγότερο συχνά, αλλά έχουν προτεραιότητα διότι ο αριθμός των κρουσμάτων καρκίνου είναι μεγάλος σε σχέση με τον αριθμό των εκτεθειμένων εργαζομένων.

500 εκ. ευρώ για περιβάλλον & ποιότητα ζωής μέσω ΕΣΠΑ

Πρόγραμμα από το ΕΣΠΑ, ύψους 500 εκατ. ευρώ που αφορά στο περιβάλλον και την ποιότητα ζωής θα ξεκινήσει μέχρι το τέλος του έτους, ενώ παράλληλα τους επόμενους μήνες αναμένεται η ανακοίνωση νέων προγραμμάτων για τις

μικρομεσαίες επιχειρήσεις, τους νέους επιστήμονες και τον τουρισμό.

Ο υφυπουργός Αλέξης Χαρίσις δήλωσε ότι εντός του μήνα θα ανακοινωθεί ένα νέο πρόγραμμα για την ανάπτυξη clusters και θερμοκοιτίδων ύψους 22,5 εκατ. ευρώ, ενώ τον Σεπτέμβριο θα ανακοινωθεί μια ακόμη δράση για την αναβάθμιση μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων με προϋπολογισμό 40 εκατ. ευρώ. Επίσης ακολουθούν δράσεις για τα σχέδια κατάρτισης και πιστοποίησης

γνώσεων εργαζομένων (25 εκατ. ευρώ), διακρατικές συνεργασίες σε έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη (50 εκατ. ευρώ), επιχειρηματικές επενδύσεις σε R&D για την ανάπτυξη συνεργασιών (280 εκατ. ευρώ), υποστήριξη ευρωζωνικών υποδομών και υπηρεσίες αξιοποίησής τους (67 εκατ. ευρώ) και νέο πρόγραμμα "Εξοικονομώ κατ' οίκον" για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών, δημοσίων και δημοτικών κτηρίων (248 εκατ. ευρώ). Σημειώνεται ότι για τις εκκρεμείς αιτήσεις για ένταξη στο "Εξοικονομώ κατ' οίκον" έχει υπολογιστεί ότι θα ενταχθούν τελικά 10.000.

A NSRF program, amounting to 500 mil. Euros concerning the environment and quality of life, will begin by the end of the year, while the coming months will be announced the new programs for small and medium enterprises, for young scientists and tourism. Deputy Minister Alexis Haritsis stated that within this month will be announced a new program to develop of clusters and incubators costing EUR 22.5 mil. Euros, while in September it will be announced a further action for upgrading medium-sized enterprises with a budget of 40 million. Euros.

Ο υφυπουργός αναφερόμενος στις παρατάσεις τριών από τις 4 δράσεις που είχαν ανακοινωθεί προ

ξάνεται στα 110 εκατ. ευρώ.

Επίσης αύξηση προϋπολογισμού αποφασίσθηκε και για τη δράση "Ενίσχυση τουριστικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων". Ο αρχικός προϋπολογισμός ήταν 50 εκατ. ευρώ, ενώ μετά από δύο αυξήσεις ανέρχεται πλέον στα 90 εκατ. ευρώ.

Για τη διευκόλυνση είσπραξης των ενισχύσεων όσων ενταχθούν στις δράσεις αυτές, ο κ. Χαρίτσος είπε πως το υπουργείο προχώρησε σε σχετική συμφωνία με το

Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ώστε η εκταμίευση της προ-κα-

ληψίας, διυλιστηρίων νερού και κατασκευή νέων εξωτερικών υδραγωγείων (30 εκατ. ευρώ).

- Έργα μείωσης διαρροών δικτύων ύδρευσης (20 εκατ. ευρώ).

- Προστασία, ανάπτυξη και προβολή δημοσίων τουριστικών κεφαλαίων με ιδιαίτερο περιβαλλοντικό, τουριστικό, πολιτιστικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον (22 εκατ. ευρώ).

- Περιβαλλοντικές μελέτες για τις περιοχές του εθνικού δικτύου "Natura" (17,5 εκατ. ευρώ).

- Εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης νησιωτικών - παράκτιων περιοχών (16 εκατ. ευρώ).

- Αποκατάσταση ρυπασμένων χώρων (13 εκατ. ευρώ).

Στον τομέα των Υποδομών μεταξύ άλλων ενεργοποιούνται δράσεις για:

- Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων στο Διευρωπαϊκό Οδικό Δίκτυο (513,3 εκατ. ευρώ).

- Κατασκευή σιδηροδρομικών και οδικών συνδέσεων με λιμάνια (41 εκατ. ευρώ).

- Εγκατάσταση ηλεκτροκίνησης και σύγχρονων συστημάτων σηματοδότησης και τηλεπικοινωνιών σε τμήματα του σιδηροδρομικού δικτύου (215 εκατ. ευρώ).

- Εξασφάλιση διαλειτουργικότητας στο σιδηροδρομικό δίκτυο (35 εκατ. ευρώ).

- Συστήματα αεροναυτιλίας και διαχείρισης της εναέριας κυκλοφορίας (35 εκατ. ευρώ).

- Συστήματα διαχείρισης της θαλάσσιας κυκλοφορίας, ασφάλειας ναυσιπλοΐας και έρευνας και διάσωσης στη θάλασσα (35,9 εκατ. ευρώ).

Ο κ. Χαρίτσος σημείωσε ότι ετοιμάζονται 4 δράσεις και με το υπουργείο Απασχόλησης για την καταπολέμηση της ανεργίας: για την κοινωφελή εργασία ύψους 400 εκατ. ευρώ, δράση για τους νέους επιστήμονες ύψους 105 εκατ. ευρώ, για παιδικούς σταθμούς 185 εκατ. ευρώ (χωρίς να περιλαμβάνεται επιβάρυνση δικαιούχων) -και προχωράει και ο σχεδιασμός της δράσης για την κοινωνική οικονομία ύψους 55 εκατ. ευρώ μόνο για κοινωνική επιχειρηματικότητα, που θα ανακοινωθεί μέχρι τέλος του έτους-, και η δράση για τα "κέντρα κοινότητας" - κοινωνικά ΚΕΠ.

Από την πλευρά του ο αναπληρωτής υφυπουργός Περιβάλλοντος **Γιάννης Τσιρώνης**, αναφερόμενος στις δράσεις που αφορούν στο περιβάλλον, σημείωσε ότι η χώρα μας έχει στρατηγικά πλεονεκτήματα που μένουν ανεκμετάλλευτα. Όπως είπε, «η Ελλάδα είναι η δεύτερη χώρα, σε έκταση, περιοχών "Natura" στην ΕΕ, οι οποίες αφορούν σε έναν επίσης τζίρο 200 δις. ευρώ τον χρόνο, από τα οποία η Ελλάδα είναι σχεδόν έξω, αν και τουριστική χώρα. Επιτέλους μετά από πάρα πολλά χρόνια, μπαίνουν 17,5 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη του δικτύου "Natura"».

ταβολής, δηλαδή το 40% των ενισχύσεων, να γίνεται χωρίς την υποχρέωση του δικαιούχου να καταβάλει ισόποση εγγυητική επιστολή.

Οι δράσεις που αναμένεται να ενεργοποιηθούν

Από το επιχειρησιακό πρόγραμμα "Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020" αναμένεται να ενεργοποιηθούν, το προσεχές διάστημα, στον τομέα του περιβάλλοντος, οι εξής δράσεις:

- Ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων (270 εκατ. ευρώ).
- Ολοκλήρωση των υποδομών συλλογής και εξεργασίας αστικών λυμάτων σε οικισμούς πληθυσμού 2.000-15.000 κατοίκων (49 εκατ. ευρώ).
- Κατασκευή ταμιευτήρων νερού, έργων υδρο-

μηνών, είπε πως για τα προγράμματα αυτά, πέρα από την παράταση, αυξάνεται και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός. Ως παράδειγμα ανέφερε τη δράση για την αναβάθμιση πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων προϋπολογισμού 78 εκατ. ευρώ, ποσό το οποίο αυ-

Προτεραιότητα τώρα στην κυκλική οικονομία

Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η εκδήλωση που πραγματοποίησε το MEDASSET, με αφορμή την συμπλήρωση ενός χρόνου επιτυχημένης δράσης ως συντονιστή της Ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας «Healthy Seas: Νήμα Βγαλμένο από τη Θάλασσα» στην Ελλάδα.

Πρόκειται για μια καινοτόμο ευρωπαϊκή πρωτοβουλία καθαρισμού των θαλασσών από εγκαταλελειμμένα δίκτυα ή αλλιώς «δίκτυα φαντάσματα» που βρίσκονται σκαλωμένα πάνω σε βράχους και ναυαγία αποτελώντας θανατηφόρες παγίδες για χιλιάδες θαλάσσια ζώα, όπως χελώνες, δελφίνια, φώκιες, και την ανακύκλωση τους σε πρώτης ποιότητας νήμα (ECONYL®) που χρησιμοποιείται στη βιομηχανία της ένδυσης και άλλων προϊόντων, όπως χαλιά.

Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης το κοινό είχε την ευκαιρία να ενημερωθεί για τις **συνέπειες της αλιείας «φάντασμα»** και τα οφέλη που μπορούν να αποκομίσουν οι τοπικές κοινωνίες από την εφαρμογή ενός μοντέλου κυκλικής οικονομίας όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και καλύ-

τερων προοπτικών ανάπτυξης.

Ο **Αργύρης Περουλάκης**, αναπληρωτής επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της ΕΕ στην Ελλάδα και κεντρικός ομιλητής της εκδήλωσης, επισήμανε τη σημασία της αλλαγής του μοντέλου της οικονομίας κι ότι μέχρι το 2020, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δεσμευθεί να στηρίξει επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην κυκλική οικονομία με 650 εκατ. ευρώ του προγράμματος της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία.

Στο δεύτερο μέρος της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε η **βράβευση των 3 νέων σχεδιαστών μόδας** που αναδείχθηκαν στο διαγωνισμό «Healthy Seas: A Journey from Waste to Wear – Fashion Project» που διοργάνωσε το MEDASSET με το Κολέγιο Τέχνης και Design AKTO και το DoitEco Project. Οι 10 διαγωνιζόμενοι που διακρίθηκαν από τους 23 συμμετέχοντες, χρησιμοποίησαν ύφασμα από νήμα ECONYL® και άλλα φιλικά προς το περιβάλλον υλικά για τις μοναδικές δημιουργίες τους.

Κριτική επιτροπή που αποτελούνταν από τις **Ορσαλία Παρθένη**, **Άννα Σταματίου**, **Αγγελική Αντωνοπούλου** και **Νόνη Ρωμανίδου**, αξιολόγησαν τις δημιουργίες των 10 συμμετεχόντων και ανέδειξαν **πρώτη νικήτρια την Κατερίνα Ρηγοπούλου**. Τη δεύτερη θέση κατέλαβε ο **Γιώργος Βούλγαρης** και την **τρίτη θέση η Αφροδίτη Μιχαηλίδου**. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο **πέμπτος κριτής** του διαγωνισμού ήταν το κοινό. Από τις 5-11 Μαΐου, 1.774 άτομα ψήφισαν μέσω της ιστοσελίδας του MEDASSET τον αγαπημένο τους σχεδιαστή.

Την **παρουσίαση** της εκδήλωσης είχε αναλάβει η δημοσιογράφος του περιβαλλοντικού ρεπορτάζ του ΣΚΑΪ, **Κατερίνα Χριστοφιλίδου**. Την εκδήλωση πλαισίωσαν με τις ομιλίες τους οι: **Maria Giovanna Sandrini**, ECONYL® brand & communication manager, **Γιάννης Ίσαρης**, ωκεανογράφος – υποβρύχιος φωτογράφος, **Λίλη Βενιζέλου**, πρόεδρος MEDASSET και **Τζένη Ιωάννου**, υπεύθυνη επικοινωνίας του MEDASSET.

Χορηγός της εκδήλωσης ήταν το Ξενοδο-

χείο **Hilton Athens**. Την εκδήλωση στήριξαν επίσης η εταιρεία **Megasign**, η **Music-Works**, η **Ποτοποιία Μελισσανίδα** και η **Γλοβο**.

Το «Healthy Seas: A Journey from Waste to Wear» Fashion Project τελεί υπό την αιγίδα του **Μεσογειακού Σχεδίου Δράσης-Γραμματεία της Σύμβασης της Βαρκελώνης του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNEP/MAP)**, του **Συμβουλίου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΣΕΒ** και της **Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για τη UNESCO**. Υποστηρίζεται από την **Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα** και από: **ASAP Athens**, **Planet Blue**, **Freddy Makeup Stage**, **Aquafil**, **Carvico**, **Jersey Lomelina**, **Οίκο Παρθένη** και **Kosmocar**. Χορηγοί επικοινωνίας είναι: **Athens Voice**, **SkipperonDeck.gr**, **econews.gr**, **The Citizen**, **Savoivreille.gr**, **elculture**, **epixeiro.gr**, **prasinizo.gr**, **onecon.gr**, **περιοδικό Deluxe**.

Από τις 06/06 και για ένα μήνα, με την υποστήριξη της **Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα**, το **εμπορικό κέντρο Golden Hall** θα φιλοξενήσει έκθεση που θα παρουσιάζει τις δημιουργίες των νέων σχεδιαστών.

Το **MEDASSET** ιδρύθηκε στην Αγγλία το 1988. Είναι διεθνής περιβαλλοντική ΜΚΟ και εταιρία περιορισμένης κατ' εγγύησης (LBG), μένιμο μέλος – παρατηρητής της Σύμβασης της Βέρνης, στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Συνεργάζεται στενά με το **MEDASSET Ελλάς**, ένα Σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ιδρύθηκε το 1993 και είναι εταίρος στο **Μεσογειακό Σχέδιο Δράσης του Περιβαλλοντικού Προγράμματος του ΟΗΕ (UNEP/MAP)**. Οι δυο οργανισμοί έχουν κοινούς στόχους, όπως είναι η έρευνα και η προστασία των θαλάσσιων χελωνών και των βιοτόπων τους σε όλη τη Μεσόγειο. Οι στόχοι επιτυγχάνονται μέσω επιστημονικής έρευνας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, άσκησης πίεσης σε σχετικούς φορείς και ευαισθητοποίησης του κοινού.

Ενίσχυση της δύναμης των καταναλωτών

Την ενίσχυση της δύναμης των καταναλωτών στην αγορά ενέργειας, ζητούν με ψήφισμά τους, μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εν όψει της κατάθεσης των νέων νομοθετικών προτάσεων της Κομισιόν.

Οι ευρωβουλευτές, μεταξύ άλλων, ζητούν την προώθηση των συλλογικών συστημάτων αγοράς, της οικιακής παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, των εργαλείων σύγκρισης τιμών, ενώ αξιούν να καταστεί ευκολότερη η εναλλαγή προμηθευτών ενέργειας και τιμολογίων. Παράλληλα, επιδιώκουν τα ευρωπαϊκά ενεργειακά ταμεία να εστιάσουν στην αντιμετώπιση του φαινομένου της «ενεργειακής φτώχειας».

«Σήμερα, 50 εκατομμύρια Ευρωπαίοι βιώνουν την ενεργειακή φτώχεια. Πολλοί διατηρούν ξε-

περασμένα συμβόλαια ενέργειας, τα οποία προβλέπουν υψηλά τέλη σε περίπτωση που ο πελάτης θελήσει να τα τερματίσει και να μεταβεί σε κάποιον φθηνότερο προμηθευτή» τονίζει η εισηγήτρια του Κοινοβουλίου, Τερέζα Γκρίφιν και προσθέτει: «Ζητώ από τις εταιρείες ενέργειας να παρέχουν στους καταναλωτές όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα φθηνότερα τιμολόγια και να καταργήσουν τα υψηλά κόστη αλλαγής προμηθευτών». Οι ευρωβουλευτές στο ψήφισμά τους, καταθέτουν τις εξής προτάσεις προκειμένου να ενισχυθεί ο ενεργός ρόλος των καταναλωτών στην αγορά ενέργειας:

- Εισαγωγή νέων επιχειρηματικών μοντέλων, όπως είναι τα συλλογικά συστήματα αγοράς και τα καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα, τα οποία θα βοηθήσουν τους καταναλωτές να παράγουν περισσότερη ενέργεια μόνοι τους ("αυτοπαραγωγή") και να χρησιμοποιούν περισσότερο την ενέργεια που οι ίδιοι παράγουν ("αυτοκατανάλωση") με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.
- Μείωση των διοικητικών και γραφειοκρατικών εμποδίων για τους νέους αυτοπαραγωγούς, συντόμευση των διαδικασιών αδειοδότησης και προώθηση των συστημάτων κοινοτικής και συνεργατικής παραγωγής ενέργειας.
- Δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για τους ενοίκους και κατοίκους πολυκατοικιών ώστε να καταστεί δυνατή η μεγαλύτερη χρήση της αυτοπαραγωγής και των εργαλείων ενεργειακής απόδοσης.
- Έκδοση λογαριασμών σε πιο τακτά διαστήματα και παροχή συμβολαίων με σαφείς και κατανοητούς όρους.
- Παροχή εύκολης και άμεσης πρόσβασης στα δεδομένα κατανάλωσης και όλα τα σχετικά κόστη.
- Να δοθεί η δυνατότητα στους καταναλωτές να συγκρίνουν τις

διάφορες προσφορές των προμηθευτών, ακόμη και αν δεν έχουν τη δυνατότητα σύνδεσης στο ίντερνετ ή τις απαραίτητες δεξιότητες για να το χειριστούν. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν να ελέγχουν εάν μπορούν να εξοικονομήσουν χρήματα αλλάζοντας προμηθευτή. Αυτά τα εργαλεία σύγκρισης τιμολογίων και προμηθευτών θα πρέπει να είναι ανεξάρτητα, πλήρως ενημερωμένα και κατανοητά.

Θα περιλαμβάνονται ή θα επισυνάπτονται στους λογαριασμούς κατανάλωσης ενέργειας και θα ενημερώνουν τους πελάτες για το ποιο είναι το πλέον συμφέρον τιμολόγιο γι' αυτούς, βασισμένα στα ιστορικά στοιχεία κατανάλωσης. Σε περίπτωση που ο καταναλωτής επιθυμεί να αλλάξει τιμολόγιο, αυτό θα πρέπει να γίνεται με τον απλούστερο τρόπο, χωρίς επιπλέον χρεώσεις για τον τερματισμό του τιμολογίου/συμβολαίου.

- Εφαρμογή δυναμικής τιμολόγησης, που θα αντανακλά πλήρως την κατανάλωση ενέργειας σε ώρες αιχμής και εκτός αιχμής, και υιοθέτηση διαφανών, συγκρίσιμων και κατανοητών τιμολογίων.
- Ανάπτυξη έξυπνων δικτύων και συσκευών που δίνουν τη δυνατότητα στον καταναλωτή να διαχειριστεί την κατανάλωση του ανάλογα με τη διακύμανση των τιμών.

Αντιμετώπιση του φαινομένου της ενεργειακής φτώχειας • Το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας θα πρέπει να αντιμετωπιστεί από τη ρίζα του, υποστήριξαν οι ευρωβουλευτές, οι οποίοι ζήτησαν να επικεντρωθούν τα ευρωπαϊκά ταμεία για την ενεργειακή απόδοση και την αυτοπαραγωγή στη στήριξη των ευάλωτων νοικοκυριών και των καταναλωτών με χαμηλό εισόδημα.

(Πηγή: Brinco, ΑΓΠΕ, *naftemporiki.gr*)

Ενέργεια

In order to strengthen the power of consumers in the energy market, members of the European Parliament seek a resolution, concerning the submission of the new European Commission's legislative proposals. MEPs, in particular, seek to promote the collective purchase systems, domestic electricity production, and price comparison tools, while claiming the need to make it easier the switching between energy suppliers and invoices. At the same time, they state the need of the European energy funds focus on tackling 'energy poverty phenomenon. "

Πρωταγωνιστής στις γεωπολιτικές εξελίξεις

Τα έργα φυσικού αερίου βρέθηκαν στο επίκεντρο των διεθνών εξελίξεων με την Ελλάδα να αναλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο.

Εργα διεθνούς ενδιαφέροντος βρίσκονται σε εξέλιξη ενώ νέες επενδύσεις δημιουργούν πρόσφορο έδαφος ώστε να καταστεί η χώρα μας ενεργειακός κόμβος της ΝΑ Ευρώπης που θα επιτρέψει τον απρόσκοπτο και ασφαλή ανεφοδιασμό με φυσικό αέριο μέσω των αγωγών που διέρχονται από τη χώρα μας.

Οι στρατηγικές επενδύσεις, το «σφράγισμα» παλαιών συμφωνιών για τα έργα των αγωγών φυσικού αερίου που είχαν μείνει στη μέση και το ενδιαφέρον που εκδηλώνουν «διεθνείς» παίχτες της ενεργειακής αγοράς διαμορφώνουν ένα νέο ενεργειακό τοπίο και καθιστούν εφικτό να συμμετάσχει η Ελλάδα

στη δημιουργία περιφερειακής αγοράς ενέργειας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Το φυσικό πλεονέκτημα της γεωστρατηγικής θέσης της χώρας μας και η κινητικότητα που παρατηρείται τις τελευταίες ημέρες επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις όσων εδώ και χρόνια υποστηρίζουν ότι η ανάπτυξη έρχεται «μέσα από την ενέργεια».

Με βασικό στόχο την περιφερειακή ανάπτυξη, τη βιωσιμότητα και την καινοτομία δράση, η ΔΕΠΑ ως εταιρεία προμήθειας και διανομής φυσικού αερίου, συμβάλει στον ασφαλή εφοδιασμό της χώρας και καθιστά το φυσικό αέριο προσβάσιμο σε επιχειρήσεις, βιομηχανίες, οικιακούς καταναλωτές, φορείς και υπηρεσίες.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα της εταιρεία περιλαμβάνει την αποκεντρωμένη χρήση του φυσικού αερίου μέσω της ανάπτυξης δικτύου, την ανάπτυξη της αεροκίνησης και την εισαγωγή του φυσικού αερίου σε νέους τομείς της οικονομίας όπως είναι η ναυτιλία, η αγροτική ανάπτυξη κλπ.

Οι επενδύσεις της ΔΕΠΑ περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων την κάλυψη 16 πόλεων στην Μακεδονία, Θράκη, Στερεά Ελλάδα, Εύβοια και Δυτική Ελλάδα, την ανάπτυξη δορυφορικών συστημάτων CNG/LNG για τροφοδοσία απομακρυσμένων περιοχών, νησιών και μεμο-

νωμένων καταναλωτών, τη δημιουργία υποδομής πρατηρίων τροφοδοσίας οχημάτων και ο πλωτός τερματικός σταθμός φυσικού αερίου LNG στη βόρειο Ελλάδα.

Οι πρωτοβουλίες της ΔΕΠΑ δεν περιορίζονται στα ελληνικά σύνορα. Ο αγωγός Ελλάδα – Βουλγαρίας (IGB), ο ελληνο-ιταλικός αγωγός IGI, η σύμβαση προμήθειας με το Αζερμπαϊτζάν και οι μακροχρόνιες συμβάσεις με τις εταιρείες Gazprom και Sonatrach, αποτελούν κάποιες από τις στρατηγικές συμφωνίες που έχει συνάψει η ΔΕΠΑ για την ανάπτυξη της ενεργειακής αγοράς στην χώρα μας.

Ειδικότερα, το Έργο του Ελληνο-Βουλγαρικού Διασυνδετήριου Αγωγού (IGB) αποτελείται από έναν αγωγό μήκους 182 περίπου χλμ (εκ των οποίων 31 χλμ βρίσκονται εντός της ελληνικής επικράτειας). Με σημείο εκκίνησης την Κομοτηνή, ο αγωγός καταλήγει στην Stara Zagora, συνδέοντας τα δίκτυα Φυσικού Αερίου Ελλάδος και Βουλγαρίας.

Ακόμη, ο διασυνδετήριος αγωγός Ελλάδα – Ιταλίας (IGI) αποτελείται από δύο τμήματα: το χερσαίο τμήμα (Κομοτηνή – Θεσπρωτικές ακτές), μήκους περίπου 600 χλμ. και το υποθαλάσσιο τμήμα του έργου, με μήκος 200 περίπου χλμ (Θεσπρωτικές ακτές – Οτράντο Ιταλίας. Με την εμπλοκή της στο σχέδιο TAP, του οποίου οι εργασίες εγκαινιάσθηκαν πρόσφατα, η Ελλάδα προσδέεται ξεκάθαρα πλέον στο άρμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η Ελλάδα μετατρέπεται σε χώρα-κλειδί για την τροφοδοσία των Βαλκανίων με αζερικό αέριο και κατ' επέκταση σε «μοχλό» για τον περιορισμό του ρωσικού παράγοντα στην ΝΑ Ευρώπη.

Projects of international concern is ongoing and new investments create fertile ground to make our country energy hub of Southeast Europe. Something that will allow the uninterrupted and secure supply of natural gas through the pipelines that are crossing our country.

The strategic investments, that "seal" the old agreements for the projects of gas pipelines that were left in the middle, and the interest of "international" energy market players, form a new energy landscape and make it possible to involve Greece in creating regional market energy in Southeast Europe. The natural advantage of the geostrategic position of our country and the mobility observed in recent days, confirm the assessments all of those that for years argue that development comes "through action."

Αλέξης Τσίπρας: Τα έργα φυσικού αερίου συμβάλουν στην ανασυγκρότηση της χώρας

Στη συμβολή των έργων φυσικού αερίου στην ανάπτυξη αναφέρθηκε και ο πρωθυπουργός, Αλέξης Τσίπρας, με αφορμή τα εγκαίνια των εργασιών κατασκευής του αγωγού TAP.

«Με προϋπολογισμό λοιπόν που υπερβαίνει το 1,5 δις. ευρώ, ο TAP είναι μια από τις μεγαλύτερες άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα, βάζοντάς τη για πρώτη φορά, με όρους κατασκευής, και όχι απλώς σχεδιασμού, στον ενεργειακό χάρτη, στον χάρτη των αγωγών. Η αποχόληση από την υλοποίηση του έργου υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει τις 8.000 θέσεις εργασίας που τόσο μεγάλη ανάγκη έχει, αυτή τη στιγμή, η ελληνική οικονομία».

Ακόμη, εκτίμησε ότι «ως προς την γεωστρατηγική διάσταση, το έργο αυτό μπορεί να βοηθήσει, ώστε η ενέργεια να αποτελέσει γέφυρα συνεργασίας και ευμερίας για όλους, στην περιοχή μας.

Ένα ακόμη παράδειγμα αποτελεί ο σχεδιαζόμενος Ελληνο-Βουλγαρικός Διασυνδεδεμένος Αγωγός Φυσικού Αερίου (IGB), έργο που και αυτό έχει ιδιαίτερα

σημαντικό ρόλο στον ενεργειακό σχεδιασμό της πατρίδας μας καθώς μπορεί να λειτουργήσει ως «γέφυρα» για την μεταφορά φυσικού αερίου προς τις χώρες της νοτιοανατολικής και κεντρικής Ευρώπης. «Έργα όπως οι αγωγοί TAP, IGB σε συνδυασμό με τον πλωτό σταθμό στην Αλεξανδρούπολη αλλά και το έργο αναβάθμισης στη Ρεθυθούσα αποτελούν σημαντικά ενεργειακά εγχειρήματα και συμβάλουν στην ανασυγκρότηση της χώρας», συμπλήρωσε ο πρωθυπουργός.

Ακόμη, τόνισε ότι ο TAP είναι μία από τις μεγαλύτερες άμεσες ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα. «Η απασχόληση από την υλοποίηση του έργου υπολογίζεται ότι θα ξεπεράσει τις 8.000 θέσεις εργασίας. Σημαντική η εμπλοκή των ελληνικών επιχειρήσεων και της βιομηχανίας. Ήδη έχουν συμβολαιοποιηθεί 270.000 τόνοι σωλήνα-αγωγών αποκλειστικά από ελληνικές επιχειρήσεις. Οι ελληνικές εταιρείες θα επωφεληθούν από τη μείωση του ενεργειακού κόστους.

Πάνος Σκουρλέτης: Νέες προοπτικές ανάπτυξης από τα έργα φυσικού αερίου

Ο αγωγός IGB και ο πλωτός σταθμός υδροποιημένου φυσικού αερίου Αλεξανδρούπολης βρέθηκαν στο επίκεντρο της πρόσφατης συνάντησης του υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Πάνου Σκουρλέτη,

και της Βουλγάρας ομολόγου του, Temenuzhka Petkova. Οι δύο πολιτικοί εξέτασαν τις προοπτικές που διαμορφώνονται στον ενεργειακό τομέα στην ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Κοινή ήταν η πεποίθηση, ότι σε συνδυασμό με τον TAP, ο αγωγός φυσικού αερίου IGB που προορίζεται να συνδέσει την Ελλάδα με την Βουλγαρία και η παράλληλη ανάπτυξη του πλωτού θερματικού σταθμού υδροποιημένου φυσικού αερίου στην Αλε-

ξανδρούπολη, μπορούν να ωφελήσουν τις δύο χώρες και την ευρύτερη περιοχή. Στη συνάντηση συμμετείχαν οι εταιρίες ΔΕΠΑ, Gastrade, Cheniere, Bulgartransgaz, Bulgargaz και Bulgarian Energy Holding (BEH).

Μετά τις συναντήσεις, ο Υπουργός ΠΕΝ, Πάνος Σκουρλέτης, μεταξύ άλλων δήλωσε ότι «Ο IGB βρίσκεται στη φάση της ολοκλήρωσης των market test που αξιολογούν την βιωσιμότητά του. Τον Σεπτέμβριο θα έχουμε την τελική φάση αυτών των test όπου θα κατατεθούν και οι δεσμευτικές προτάσεις των ενδιαφερόμενων εταιρειών, οι οποίες θα δεσμεύσουν ποσότητες φυσικού αερίου. Η στήριξη τόσο της ελληνικής όσο και της βουλγαρικής κυβέρνησης είναι δεδομένη και κατά συνέπεια όλα δείχνουν ότι αυτό το έργο θα ολοκληρωθεί».

Καλλιψάντης: Βρισκόμαστε σε πλεονεκτική θέση για να εξασφαλίσουμε οικονομική ενέργεια

Ο Πρόεδρος του Ελληνικού Συνδέσμου Ανεξάρτητων Εταιριών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ), Αναστάσιος Καλλιψάντης, σε πρόσφατη ομιλία του στο Οικονομικό Φόρουμ, ανέφερε ότι «αν η χώρα μας το επιδιώξει, μπορεί να ανδειχθεί σε ενεργειακό κόμβο, με τους

αγωγούς που φέρνουν φυσικό αέριο από την Κασπία και το Ιράν, αλλά και τους αγωγούς που διασυνδέουν τα Βαλκάνια με την Κεντρική Ευρώπη, καθώς επίσης και με την οποία εναλλακτική επιλεγεί για τη μεταφορά των πλούσιων κοιτασμάτων από την Αίγυπτο, το Ισραήλ και την

Κύπρο. Πολύ περισσότερο όμως, καθίσταται σαφές ότι σε αυτό το νέο ενεργειακό τοπίο, βρισκόμαστε σε πλεονεκτική θέση για να εξασφαλίσουμε άφθονη και οικονομική ενέργεια, για τη βιομηχανία, τις μεταφορές και την ηλεκτροπαραγωγή με φυσικό αέριο».

Σώζουν ζωές οι ΑΠΕ και στην Ελλάδα

Ο διπλασιασμός του μεριδίου των ΑΠΕ στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα μέχρι το 2030 θα απέφερε μια τέτοια μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης που μεταφράζεται στην αποφυγή τεσσάρων εκατομμυρίων πρόωρων θανάτων.

Το συμπέρασμα εξήγαγε η Διεθνής Ένωση Ανανεώσιμης Ενέργειας (IRENA) σε μια νέα έκθεση με τίτλο *The True Cost of Fossil Fuels: Saving on the Externalities of Air Pollution and Climate Change*.

Όσον αφορά στο οικονομικό όφελος ενός τέτοιου σεναρίου αυτό υπολογίζεται σε **4,2 τρισ. δολάρια επισίως** που ζοδεύονται για την αντιμετώπιση των έμμεσων παρενεργειών από την καύση ορυκτών καυσίμων.

Τα εξωτερικά κόστη από την καύση ορυκτών καυσίμων που μπορούν να αποφευχθούν χάρη στη διείσδυση των ΑΠΕ αφορούν στη **ρύπανση και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος**, τη ρύπανση του αέρα σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους με τα παρεπόμενα υγειονομικά κόστη και την εκδήλωση ακραίων καιρικών φαινομένων.

Ειδικότερα, διαπιστώνεται ότι ο διπλασιασμός του μεριδίου των ΑΠΕ ως το 2030 μπορεί να μειώσει τις **επιβλαβείς εκπομπές ρύπων**, όπως η αμμωνία, τα αιωρούμενα μικροσωματίδια, οι πτητικές οργανικές ενώ-

σεις και το διοξείδιο του θείου κατά 82%, 33%, 27% και 12% αντίστοιχα.

«Βλέπουμε ήδη ότι οι ΑΠΕ ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις τις συμβατικές πηγές καυσίμων και κερδίζουν. Αν συνηπολογιστούν όλες οι σχετικές δαπάνες και οφέλη, οι ΑΠΕ καθίστανται ακόμα ελκυστικότερη επιλογή. Για να κατανοήσουμε το πραγματικό κόστος της ενέργειας και να λάβουμε τις **προσπίκουσες πολιτικές** αποφάσεις, θα πρέπει το εξωτερικό κόστος που συνδέεται με τη χρήση

ορυκτών καυσίμων να ενσωματωθεί στις τιμές της ενέργειας», σχολιάζει ο Ντολφ Γκίλεν, Διευθυντής του Κέντρου Καινοτομίας & Τεχνολογίας της IRENA.

Η μεγαλύτερη μείωση εκπομπών ρύπων, σύμφωνα με την έκθεση, θα προέλθει από τον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής, κυρίως εξαιτίας της μειωμένης χρήσης άνθρακα. Ακολουθεί ο κλάδος των μεταφορών, χάρη στη βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα στις πόλεις.

Σε απόλυτους αριθμούς, η **Κίνα, η Ινδία, η Ινδονησία και οι ΗΠΑ** θα επιτύχουν την υψηλότερη εξοικονόμηση υγειονομικού κόστους, με τις αναπτυσσόμενες χώρες όπου χρησιμοποιείται βιομάζα (ξύλινθρακας ή ξύλο) στη θέρμανση να ακολουθούν.

Οι ισχύουσες εθνικές πολιτικές δεν συμβαδίζουν με τον σχεδιασμό της IRENA, καθώς η ζήτηση για ορυκτά καύσιμα βρίσκεται σε τροχιά αύξησης **40% ως το 2030** σε σύγκριση με το 2010 με ανάλογη επιδείνωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Αντιθέτως, ο διπλασιασμός του μεριδίου των ΑΠΕ στο παγκόσμιο ενεργειακό μείγμα μπορεί να μειώσει τη χρήση άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αερίου κατά 36%, 20% και 15% αντίστοιχα.

«Σήμερα, δαπανώνται **τέσσερα δολάρια για την επιδότηση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων για κάθε ένα δολάριο προς τις ΑΠΕ**. Με τις τιμές του πετρελαίου, του φυσικού αερίου και του άνθρακα σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, είναι τώρα ευκολότερο για τις

Ρύπος	Τόννοι ανά έτος
Διοξείδιο του άνθρακα – CO ²	10.132.000
Διοξείδιο του θείου – SO ²	12.722,4
Οξείδια του αζώτου – NO _x	12.116,5
Σωματίδια – PM	3.077,6
Μόλυβδος – Pb	0,2472
Νικέλιο – Ni	5,4282
Χαλκός – Cu	0,2157
Ολικό Χρώμιο – Cr _{total}	0,4095
Ψευδάργυρος – Zn	1,6697
Κάδμιο – Cd	0,0153
Υδράργυρος – Hg	0,2787
Αρσενικό – As	0,1430

κυβερνήσεις να διορθώσουν αυτό το πρόβλημα. Αυτή η έκθεση αναδεικνύει το πραγματικό κόστος της ενέργειας και με αυτό τον τρόπο ενθαρρύνει την υιοθέτηση των κατάλληλων πολιτικών για την ανάπτυξη των ΑΠΕ», καταλήγει ο Γκίλεν.

– Τα περιβαλλοντικά οφέλη από τις ΑΠΕ στην Ελλάδα

Όσον αφορά στη χώρα μας οι ΑΠΕ (εκτός μεγάλων υδροηλεκτρικών) παράγαν 8,5 Τεραττώρες ηλεκτρικής ενέργειας, αποσβώντας την έκλυση των παρακάτω ρύπων:

Σύμφωνα με συνοπτική έρευνα που δημοσιεύεται στο *energypress* με βάση στοιχεία της ΔΕΗ και τη μεθοδολογία του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος τα παραπάνω μεταφράζονται σε:

– **Αποφυγή 81 πρόωρων θανάτων λόγω ρύπανσης.**

– **Κέρδος 90.000 εργατοπαιρών** (αποφεύγονται απουσίες από την εργασία λόγω ασθενειών που οφείλονται στη ρύπανση).

– **Το “εξωτερικό περιβαλλοντικό κόστος” ανέρχεται σε 521 εκατ. € επίσης** (180,5 εκατ. Ευρώ από την έκθεση σε συμβατικούς ρύπους και 340,50 εκατ. Ευρώ από το διοξείδιο του άνθρακα).

(Πηγή: *Econews*)

Μένουμε Ελλάδα και στην ανακύκλωση

ΕΡΕΥΝΑ

**Η οικονομική
κρίση
σε συνδυασμό
με το ελλειμματικό
θεσμικό πλαίσιο
και τους
ανεπαρκείς
ελέγχους έχουν
οδηγήσει την χώρα
μας στις τελευταίες
θέσεις
στην Ευρώπη για
την ανακύκλωση.**

Ωστόσο η κατάσταση αυτή δεν μπορεί να συνεχιστεί. Όχι μόνο διότι η χώρα μας έχει δεσμευθεί να ανακυκλώνει τουλάχιστον το 50% των οικιακών απορριμμάτων έως το 2020. Κυρίως όμως διότι η μη-ανακύκλωση σημαίνει πεταμένα λεφτά για την εθνική οικονομία, επιβάρυνση του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Τα τελευταία στοιχεία της Eurostat είναι απογοητευτικά και δείχνουν ότι το 80% των αστικών απορριμμάτων στη χώρα μας καταλήγει στους ΧΥΤΑ.

Από το σύνολο των παραγόμενων αστικών αποβλήτων στην Ελλάδα, ανακυκλώθηκε μόλις το 16% και κομποστοποιήθηκε μόλις το 4%, όταν ο μέσος όρος στην Ε.Ε. φτάνει το 43%.

Ακόμα πιο ανησυχητική είναι η εικόνα σχετικά με την ανακύκλωση μπαταριών - συσσωρευτών οχημάτων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία, από τους συνολικά 50.000 τόνους χρησιμοποιημένων μπαταριών που παράγονται ετησίως, μόνο οι 17.000 ανακυκλώνονται σωστά, ενώ το μεγαλύτερο μέρος τους «χάνεται» σε χωματερές, ρέματα, ακόμα και στη θάλασσα.

Διεθνείς έρευνες έδειξαν ότι συνολικά οι

μπαταρίες αποτελούν μόνον το 0,2% του όγκου των απορριμμάτων, αλλά από αυτές προέρχεται το 20% των τοξικών ουσιών των απορριμμάτων. Ταυτόχρονα, αποτελούν την κύρια πηγή καδμίου που αποτελεί ένα άκρο τοξικό και επικίνδυνο μέταλλο.

Χαρακτηριστικά οι ουσίες που περιέχει μια μικρή μπαταρία είναι ικανές να ρυπάνουν 1 κυβικό μέτρο χώμα ή 400 κυβικά μέτρα νερό.

Απέναντι σε αυτούς τους κινδύνους για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία ο αρμόδιος Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης περιμένει την αλλαγή ηγεσίας αλλά και μέτρα για να αποκατασταθεί η εύρυθμη λειτουργία του. Οι σχετικοί έλεγχοι του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης Λεάνδρου Ρακιντζή, έδειξε σωρεία δυσλειτουργιών.

Περιβαλλοντικοί φορείς περιμένουν να δοθεί μια νέα ώθηση στην ανακύκλωση προκειμένου η χώρα να μπορέσει να ανταποκριθεί στους δεσμευτικούς στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά και να πάψει να βρίσκεται στον πάτο των περιβαλλοντικών επιδόσεων.

(Πηγή: Ημερησία)

The economic crisis in conjunction with deficient institutional framework and inadequate checks, have led our country to the last place in Europe concerning recycling.

Our country is committed to recycle at least 50% of household waste by 2020. The latest Eurostat figures are disappointing and show that 80% of municipal waste in our country ends up in landfills.

Out of the total generated municipal waste in Greece, only 16% was recycled and only 4% was composted, while the average in the EU reaches 43%.

Even more alarming are the results on recycling small batteries and car batteries.

Προστατεύουμε το περιβάλλον και το υπογράφουμε.

Η Τράπεζα Πειραιώς είναι η πρώτη τράπεζα στην Ελλάδα που, με σεβασμό και υπευθυνότητα, πάνω από 10 χρόνια τώρα, εφαρμόζει περιβαλλοντική διαχείριση με μετρήσιμα οφέλη για την κοινωνία και τον πλανήτη. Είναι ένας από τους μεγαλύτερους οργανισμούς στην Ευρώπη που διαθέτουν την πιστοποίηση EMAS για το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που εφαρμόζουν και βελτιώνει διαρκώς τις περιβαλλοντικές της επιδόσεις.

Σήμερα, η ηλεκτρονική επικοινωνία καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών της Τράπεζας. Ωστόσο, υπάρχουν ανάγκες και αποδέκτες για τους οποίους η έντυπη επικοινωνία παραμένει αναντικατάστατη. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μεγάλη κατανάλωση χαρτιού, που δημιουργεί σημαντική επιβάρυνση στο περιβάλλον.

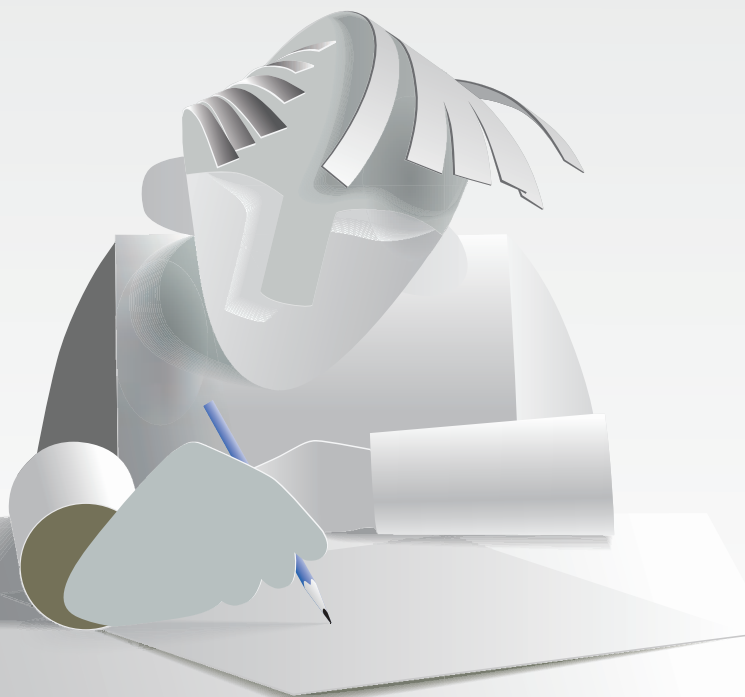
Για να περιορίσει αυτή την επιβάρυνση, η Τράπεζα Πειραιώς προχωρά, σε ό,τι αφορά τα έντυπα ενημέρωσης των πελατών της, στη χρήση χαρτιού που προέρχεται από δάση υπεύθυνης διαχείρισης, πιστοποιημένου κατά FSC® (Forest Stewardship Council®), σε συνεργασία με την πιστοποιημένη κατά FSC εταιρεία INFORM Lykos.

Το Συμβούλιο Διαχείρισης των Δασών (Forest Stewardship Council) ιδρύθηκε το 1993 και είναι διεθνής μη κυβερνητικός οργανισμός, υπεύθυνος για την ορθολογική διαχείριση των δασών του πλανήτη. Για την επίτευξη της αποστολής εφαρμόζει τη λεγόμενη «FSC αλυσίδα επιτήρησης», ώστε να ελέγχει πλήρως ολόκληρη τη διαδικασία εκμετάλλευσης δασικών προϊόντων. Όλοι όσοι παίρνουν μέρος στην αλυσίδα αυτή ελέγχονται και πιστοποιούνται, ενώ το τελικά παραγόμενο προϊόν φέρει τη σήμανση FSC.

Μια σημαντική πνοή ζωής για τις γενιές που έρχονται και μία κίνηση ευθύνης, που αποδεικνύει έμπρακτα τη δέσμευση της Τράπεζας Πειραιώς για εταιρική υπευθυνότητα.

Γιατί προστατεύουμε το περιβάλλον... και το υπογράφουμε!

Επιστημονική
Εταιρεία
Ανάπτυξης
της Περιφέρειας

Αντιμέτωποι με την κρίση Πολιτική - Επιχειρήσεις - Εργαζόμενοι

Οδηγός βιώσιμης στρατηγικής για τους κοινωνικούς εταίρους

Sustainable Enterprise Programme

